

MIELIPIIDE

➔ Osoite: Satakunnan Kansan, mielipide, PL 58, 28101 Pori
 ➔ Sähköposti: sk.mielipide@satakunnankansa.fi
 ➔ Puhelin: 010 665 8314 (ma–pe klo 10–11)

Pelasta pörriäinen ja planeetta – kollektiivinen muutos lähtee pienestä

YLIÖ

Reetta Hulmi

Millaista tulevaisuutta kohti haluamme edetä? 10 vuotta sitten kuudes sukupolven tuotantoa työtään maailman maat hereille: ne sopivat, että luonnon monimuotoisuuden häviäminen on pysäytettävä. Toimenpiteille oli aikaa tähän vuoteen asti.

Lajien häviäminen on kuitenkin vain nopeutunut, niin maailmalla kuin meillä Suomessa.

SAMA JATKUVASTI lisääntyvä tehokkuuden vaatimus, joka ajaa osan ihmisistä auttamattomasti ulos työelämästä, johtaa luonnossa vähintään yhtä rannkaan lopputulokseen. Tehomaatalous ja tehometsätalous tuovat kyllä leivän pöytästä tehokkaasti tänä vuonna, mutta entä kymmenen vuoden kuluttua? Entä sadan?

Peltomaan elävä pintakerros hupenee jatkuvasti nykyisillä käytännöillä. Pölyttäjät saattavat kadota, jokin tuholaissaji saattaa runsastua räjähdysmäisesti. Mitä jää, kun odottamatomat murrokset kaatavat monokulttuurit? Ei laiteta kaikkia munnia samaan koriin, vaan autetaan luontoa pitämään kaikki lajit vielä pelissä mukana – koko uskomaton verkosto mielettämiä geenivariaatioita.

SUOMALAISIA hyönteisiä ja muitakin lajeja uhkaa eniten juuri tehotuotanto pelloilla ja metsissä. Perinteiset maatalousmaisemat katoavat, eikä lahoppuuta ole tarpeeksi.

Mitä sitten on tehtävissä? Paikoin perinnebiotooppeja voidaan elvyttää esimerkiksi laidunnuksen avulla, niittyjä, avo-ojia ja pientareita arvostamalla.

Kaikkille käyttökelpoisia ohjeita pörriäisten pelastamiseen löytyy otsikolla ”Älä ole tehokas”: Jätä ruoho leikkaamatta, ainakin joistain kohdista ainakin joksikin aikaa. Älä käytä puutarhassa torjunta-aineita tai keinolannoitteita.

Anna ympäristöön jäädyä sarmää: risukasvoja, haravoimattomia lehtiä, viljejä kasveja, lahoavia kantoja ja vanhoja puita. Jos silmäsi lepää vain tiptop-hoidetussa ympäristössä, hanki virtuaalilasit, älä puutarhaa. Vältä turhaa kulutusta, suosi suomalaista luomua.

YK ON NIMENNYT tämän vuoden luonnon supervuodeksi. Uusissa neuvotteluissa pyritään saamaan 30 prosenttia koko maapallosta suojelluksi seuraavan kymmenen vuoden aikana ja puolet vuoteen 2050 mennessä.

Suomen pinta-alasta noin 15 prosenttia on nyt jonkinasteisesti suojeltu, joskin suojelu on selvästi painottunut Pohjois-Suomeen. Kuitenkin etenkin etelä-suomalaisilla metsänomistajilla on käsissään avaimet useimpien uhanalaisien lajien elämään tai kuolemaan.

Voisiko osan metsästä jättää

KAIKILLE käyttökelpoisia ohjeita pörriäisten pelastamiseen löytyy otsikolla ”Älä ole tehokas”: Jätä ruoho leikkaamatta, ainakin joistain kohdista ainakin joksikin aikaa, kirjoittaa Reetta Hulmi.

luonnolle? 15, 30 tai jopa 50 prosenttia?

Pienemmillä hakuuutuloilla voi lunastaa jonkin paikallisen eliöpopulaation olemassaolon – ehkä juuri sen joukon, joka tarvitaan koko lajin selviytymiseen. Voiko

yksikään uusi sohvakalusto tai lomamatka olla sitä arvokkaampi?

KAIKILLA ei ole metsää tai puutarhaa, mutta kaikki voivat vaikuttaa ympäristöönsä esimerkiksi toimimalla omalta kunnalta monimuotoisuutta lisäämään.

Jos silmäsi lepää vain tiptop-hoidetussa ympäristössä, hanki virtuaalilasit, älä puutarhaa.

toisia viheralueita. Vastuulliset kunnat ja yhteisöt myös nostavat monimuotoisuuden keskustelun aiheeksi päätöksä tehtäessä.

Ratkaisuja ei voi tehdä vain rahan tai äänekäämpien ihmisten painostamana, vaan virkamiesten on uskallettava antaa ääni myös luonnon hiljaisille. Ilman ruohonleikkaajia maailma selviää, ilman hyönteisiä ei.

YKSITTÄISET ihmiset voivat tutkitusti käyttäytyä arvojensa vastaisesti: luontoa halutaan suojella, mutta arjessa tottumuksesta valittu käyttäytyminen johtaa päinvastaiseen tulokseen. Siksi tarvitaan kollektiivinen käyttäytymismuutos, jossa yhdyskuntasuunnittelulla ja julkisella keskustelulla tehdään fikstusta toiminnasta helppo valinta.

Luonnon kanssa yhteistyössä syntyy jotakin uutta ja parempaa kuin luontoa vastaan kilpailemalla. Me voimme olla muutakin kuin kuluttajia – vaalijoita, rikastajia, arvostajia. Suuret murrokset lähtevät pienestä.

Kirjoittaja on maatalous- ja metsätieteiden maisteri, maakunta-vaikuttaja (vihr.).

Priorisointi lisääntyy – Porissakin

Yhteiskuntamme taloudenpidon yhteydessä puhutaan ja kirjoitetaan priorisoinnista vielä suhteellisen vähän. Tämä johtuneee siitä, että tätä tulenarkaa aihetta on poliittisesti vaikeaa käsitellä. Ja panemalla pää pensaaseen on tähän saakka jotenkin pärjätty. Mutta nyt on koittamassa aika, että sitä ei jatkoon päästä, koronapandemiasakin johtuen.

”Meiltä puuttuu ihan oikeasti tästä maasta aito priorisointikeskustelu. Se on todella raadollista”, sanoi STM:n Kirsi Varhila televisiossa.

Porinkin päättäjät joutuvat nyt entistä enemmän käyttämään paha jälkeä jättävää kirvestä, kun velan ikeestä ei muulla keinoin päästäne. Uskon, että puolueet ovat tähän riasaan ehdistuksella varautuneet. Kh:n iltakouluissa (viikolla 33) Eurajoella saatiin jo esimakua siitä, kuinka kamala tuskien tie edessä on.

ONGELMAA voi kyllä lieventää ja siirtää tuonneemmaksi ottamalla riskiä, eli velkaa, kuten Mikko Elo esitti (SK 16.8). Näinhän nyt tehdään kaikkialla maailmassa pääosin koronan takia. Raha on nyt

halpaa, eikä muutosta korkoihin ole näköpiirissä. Mutta näissä talouksissa on kyllä syytä unohtaa ensi kevään vaalit. Se voi edesauttaa parempiin tuloksiin ja konsensuseseen pääsemistä.

Tietenkin pientä priorisointia tehdään politiikassa koko ajan, ja varsinkin terveyshuollossa, jossa lääketieteiden mahdollisuudet ovat aina suuremmat kuin resurssit, johtuen muun muassa väestörakenteen muutoksesta. Mutta priorisointia ei ole suuressa määrin käytetty yhteiskunnan palvelujen merkittävään karsimiseen. Ei esimerkiksi sellaisessa tilanteessa,

jossa valtion velanottoa pyritään vähentämään, velan lyhentämistä puhumattakaan.

AIHE nostaa esille monia kysymyksiä: kuinka paljon ja mitä voidaan leikata ja karsia, että hyvinvointiyhteiskunta vielä säilyy? Kyetäänkö yleensääkään vain eiläksäiteisiä menoja leikkaamaan riittävän paljon? Olisiko mahdollista karsia joitakin lakisäateisiä menoja, ja minkälaisia lainmuutoksia tämä edellyttäisi? Ja onko mahdollista, että samalla voitaisiin kuitenkin turvata kaikkein huono-osaisimman väestöosan

riittävä hyvinvointi?

Julkisyhteisöjen kokonaismenot vuonna 2018 olivat noin 125 miljardia, josta sosiaaliturvan osuus oli 46 prosenttia. Onko tämä paljon vai vähän? On paljon, vaan ei riittävästi.

Murheellista on, että näköpiirissä ei ole mitään merkkiä siitä, että missään oltaisiin pääsemässä irti kuluttamisen kasvuun perustavasta kansantaloudesta. Tämäkö on ihmiskunnan tuhon tie?

VEIKKO KAIVOLA
Pori